

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Brage-Snak om Græske og Nordiske Myther og Oldsagn for Damer og Herrer

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Brage-Snak om Græske og Nordiske Myther og Oldsagn for Damer og Herrer", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 273. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1844_791A-txt-shoot-idm12345.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

XIX.

Sphinx og Balders-Baalet.

“*Hvor er Nøglerne?*” det er et Spørgsmaal, som de *unge Damer* Bedste-Mødre neppe kiendte, for de havde sædvanlig Nøglerne enten i Lommen eller dog ved Haanden, men de *unge Damer* har dog vist tit baade hørt og spurgt: *hvor er Nøglerne?* og veed da, hvilket Paastyr det Spørgsmaal sommetider kan gjøre i hele Huset; men nu troer jeg dog, den fortvivlede Tid er forbi, da *Damerne slet ingen Lommer* havde, og kunde altsaa hverken have Nøglerne eller Herrerne i Lommen, for jeg har lagt Mærke til, at naar den *unge Frue* endnu engang imellem kan spørge om den lille *Hoved-Nøgel* til Skuffen med alle de Andre, da finder den lille Frue ikke sjelden den lille Nøgel i sin egen lille Lomme, saa nu tør vi haabe, at Alting snart vil vende tilbage til sin *naturlige Orden*, som vi enstund har været rædsomt langt borte fra, baade i vore Huse og i det Hele, naar det gjaldt om *Nøglerne* til de *virkelige* Giemmer, som der er enten *Føde* eller *Klæde* eller *Sølv* og *Guld* og andre gode Sager i. De *lommeløse Damer* fortvivlede *Nøgle-Spørgsmaal* var nemlig saa langt fra at staa ene, at meget mere hele det *forhexede Øiebliks Verdens-Historie* speilede sig deri; thi paa alle Raad-Stuer og Universiteter gienlød uafsladelig det samme Raab efter *Nøglerne*, og det var sædvanlig endnu mere fortvivlet, saa det ikke engang var Folks egne, men al *275 Verdens* og *Vorherres* Nøgler, man savnede, og vendte op og ned paa Alt, for at finde, hvor man dog burde vidst, de ikke var, fordi de *umulig* kunde være der. Saadanne *Smaa-Speile* til at see Tidens Aand og hele Verden i, dem har *Damerne* mange af, og har tillige et *naturligt* Mesterskab i at bruge dem, fordi de selv er et lyslevende *Speil* af den skønne *Menneske-Natur*, med alle dens Skrøbeligheder, som med alle dens Fortrin, saa, naar jeg siger, jeg vil forære *Damerne* det lille *Nøgle-Speil* til *Nyaars-Gave*, da er det kun en af de storagtige og ædelmodige Talemaader, som *Herrerne* har vant sig til at bruge og *Damerne* vant sig til at taale; thi egenlig skulde jeg sagt, at jeg var lykkelig nok til at være den *Første*, der gjorde *Damerne* opmærksomme baade paa det smukke lille Speil i deres Eie, som de havde overseet, og i det Hele paa deres egen klare *Speil-Natur!* Uegennyttig er jeg ogsaa ved denne Leilighed langt fra at være; thi ikke blot venter jeg ganske vist et mildt Blik og ved Leilighed et ømt Haandtryk for det af de *unge Damer*, men ønsker og haaber langt meer end det, ønsker og haaber, at naar *Damerne* kommer “ud over” *Nøgle-Spørgsmaalet*, og faaer *Huset* bragt nogenlunde i Orden, De da af al Magten, De bærer i Skrøbelighed, vil hjælpe mig at raade Bod paa den *rædsomme Uorden*, der hersker baade i de *gamle* og i de *unge* Herrers Tankegang, og følgelig i hele den *store Verden*, hvor man skiændes og slaaes om *alle mulige* “Nøgler”, istedenfor at *bruge* dem, man har Giemmer til, og passe godt paa dem, eller, hvad der i de fleste Tilfælde er det raadeligste, give *Damerne* dem i Forvaring, disse naturlige *Kammer-Fruer*, der bærer “Guld-Nøgler” anderledes smukt end nogen *Kammer-Herre!*

Naar jeg nemlig sidst ivrede lidt imod den alt for *strænge* *276* Orden og *tidlige* Regelmæssighed, som man stræber mere at *indskru* end *indpode* ikke blot i vore unge *Konstnere* og *Vidskabsmænd*, men i hele *Ungdommen*, da var det ingenlunde, fordi jeg elsker *Uorden* eller hader *Regelmæssighed*, som “onde Tunger og slette Penne” vil paastaae; men kun fordi jeg, ved i mange Aar at stirre stivt paa *Damerne* og *Kæmperne*, følgelig ogsaa paa *Menneskeligheden* baade i sine *naturlige* og sine *historiske* Forhold, har lært, at Alt hvad der skal ret blive enten *smukt* eller *stort*, og Menneske-Livet kan og skal jo være begge Dele, maa udvikle sig *frit*, og aldrig følge andre Regler end *Natur-Lovene*, aldrig ville tilegne sig *strængere* Orden eller mere Runding og Glathed end *Friheden taaler*. *Saamegen* Orden og Regelmæssighed *forudsætter* jeg imidlertid immer, med *Grækerne* og med *Damerne*, i den “*dannede Verden*”, jeg taler om, saa den *grændseløse* *Uorden*, der, ligesom i de *Græske Myther*, er hævet, *Titanerne* og de *Hundred-Armede* undertvungne, og Alt bragt *saavidt* i Ligevægt, at de mange smaa, uund gaaelige Tørninger og Sammenstød, Nykker og skarpe Kanter, sædvanlig udjævnes af sig selv, og er i det Hele *taalelige*, ja, for *Frihedens* og det *store Øiemeds* Skyld, efter Omstændighederne, ønskelige. Ogsaa jeg stræber da efter i Alting at finde den “gyldne *Middelvei*”, som jeg hos *Damerne* og især hos *Dannekvinden* og alle hendes ægte Døttre elsker og beundrer, en *Middelvei*, der netop er det Modsatte af den ligesaa naragtige, som kiedsommelige, man endnu sædvanlig vil afrette os til at vandre: *ligefrem* og *tilbage* ad et smalt Bræt, for bestandig at bevise, vi er “*ædrue*”, og for Resten slet ingen Ting gjøre, som er værd at tale om. Til Exempel pleier jeg at anføre *Maler-Konsten*, hvori det synes mig soleklart, *277* at jo stærkere, man fra *Først* af lægger an paa skarpe Omrids og *lydesløs Tegning*, desmindre bliver man, under ellers lige Omstændigheder, skikket til at male “*Menneske-Ansigter*” med *levende* Øine og *talende* Munde, uagtet det er sikkert nok, at i det “*fuldkomne Maleri*” hvor *Skønheds-Maalet* var opnaaet, vilde *Tegningen* være aldeles *regelret*, uden i mindste Maade at skade eller svække det *levende Udtryk*. Da jeg imidlertid er aldeles fremmed for de udelukkende *saakaldte* skønne Konster, vil jeg iaften heller laane Exemplet af *den Konst*, der dog har ikke saa lidt med *Skønheden* at gjøre, og som jeg selv, giennem en heel Menneske-Alder, har fusket paa, den *saakaldte* “*Digte-Konst*” nemlig, hvis

Historie klarlig viser, at jo meer man lige fra *Begyndelsen* stræbde efter Regelmæssighed, Runding, Klang og Klarhed, eller hvad man kalder en "fuldendt Form" dessnarere gik man Glip paa ad "Aanden og Livet", der dog uægtelig er baade *Hjerte-* og *Hoved-Sagen* i det *skønne* Levnets-Løb, og det er i denne, som i enhver Henseende, høist lærerigt at sammenligne den *Old-Græske* med den *Old-Nordiske* Poesi og Digte-Konst; men det vilde her føre for vidt, og jeg vil derfor bryde overtvært med at fortælle *Damerne*, at jeg har et Par smaa *rustne Nøgler*, som jeg iaften vilde forære de *unge* Herrer; thi *Damerne* giver jeg aldrig *Nøgler*, men raader dem blot at passe godt paa dem, de har, og, er de blevet borte, da først lede i deres egen lille Lomme, og, findes de ikke der, da lede, hvor De selv har *forlagt* dem, og hvor Ingen uden De selv veed Beskeed. Jeg fortæller imidlertid *Damerne* det, fordi jeg veed, at de *unge* Herrer passer aldrig paa deres *Nøgler*, saa, skal det nytte at forære dem Nogen, maa det være for *Damernes* Øine, som paa Timen tager Mærke paa dem, og kan tit i 278 Mørke finde til de *unge* Herrer, hvad de selv med femten Lys forgæves leder om.

Den *Ene* af disse *Nøgler* skal kunne aabne Fruer-Buret, hvor *Pallas Athene* sad og vævede de *Olympiske Hierne-Spind*, vi nu har fæstet Øie paa, og den *Anden* skal passe til den laasede *Valhals-Dør* i *Nord*, som, efter *Edda*, er lidt vanskelig at aabne, men fører op til *Odins* berømte *Udkik* eller *Lydskjalv*, hvor man baade seer og hører, hvordan det *gaaer til* i hele Verden og i hele Tidens Løb. Om nu de *unge* Herrer vil tage til Takke med de gamle, intet mindre end glimrende *Nøgler*, det er vist nok et eget Spørgsmaal, men det faaer komme an paa en *Prøve*, som der Intet er at tabe ved, da de kun i *Efter-Slægtens* Haand kan virkelig gjøre Nytte, og jeg immer tidsnok, hvis *Ungdommen* forsmaaer *Nøglerne*, kan forære dem til det *Antiqvariske Museum*, at gjemmes mellem alle de andre *opgravede* Sjeldenheder. *Opgravede* kan jeg vel ikke egenlig kalde disse *Nøgler* til *Grækenlands* og *Nordens* mythiske Paladser, thi hvad de *dovne* Digtere finder, maa altid langt mere tilskrives et *Lykke-Træf* end Flid og Slid; men man regner jo dog ogsaa det *Hittegods* til *Dannefæ*, som har skudt sig selv op af Jorden og findes kun derefter paa Overfladen, og saaledes er det virkelig gaaet med begge de *Smaa-Nøgler*, jeg nu har i Haanden; thi den *Ene* fandt jeg i *Grækenland*, paa *Phikion* eller *Sminke-Bjerget*, tæt ved Gruset af det gamle *Theben*, og den anden paa *Strand-Veien* ude ved *Skovs-Hoved* og *Hvid-Ore*, hvor jeg formoder, *Balders-Baalet* har brændt og *Balder-Skibet*, *Ring-Horn*, er stukket i Søen, ligesom *Skjolds*, til at forsvinde med *Odins-Ringen* og alle *Breida-Bliks* eller *Straale-Borgens* Klenodier.

279 Hvad nu først den *Græske Nøgel* angaaer, da har sikkert alle *Damerne*, end sige *Herrerne*, hørt tale om *Sphinxen*, det underlige Dyr, med *Kvinde-Aasyn*, *Løve-Fødder*, *Bryst* og *Hale*, og med *Fugle-Vinger*, som havde lært en *mørk Tale* af *Muserne*, hvormed den pinde alle de Veifarende, og tog uden Barmhertighed Livet af alle dem, der ei kunde løse Gaaden, indtil den, for Resten mageløs ulykkelige, *Thebanske Kongesøn* *Ødipos* løste Gaaden og ødelagde Vanskabningen.

Hvad derimod meget mulig hverken *Damer* eller *Herrer* har hørt, er *Gaaden* selv og dens *Opløsning*; thi *Damerne* har nok mærket, at Alt hvad de *Lærde* nedlader sig til at aabenbare om saadanne Ting, er, ligesom *Sphinxens* mørke Tale, langt mere skikket til at pine Folk ihjel, end til enten at oplive eller oplyse dem. *Sphinxen* spurgde nemlig Enhver, hvad det var for et Dyr, der altid havde eens Røst, men var dog først *firbenet*, saa *tobenet* og omsider *trebenet*, og *Ødip* løste Gaaden med Ordet "Menneske", hvorpaa *Sphinxen* i Fortvivlelse styrtede sig selv ned i Afgrunden og omkom.

Her maa jeg nu strax gjøre *Damerne* opmærksomme paa, at de *Mythiske Paladser* har ogsaa deres *Borge-Stuer*, og at det kun er igiennem den *Græske Borge-Stue* baade Mythen om *Sphinx* og mange af de Andre er kommet til os, saa vi maae hverken lade os forarge eller forvilde af den flau Spas, eller Borgestuvittighed, at *Menneskets* Underlighed især skulde bestaae deri, at *Barnet* maa krybe paa alle *Fire*, *Manden* gaaer paa *To* og *Oldingen* maa tage, om ikke *Næsen*, saa dog *Kieppen* til det *tredie* Been, men vi maae holde os til *Kiernen*, som aabenbar ikke er skabt i *Borge-Stuen*, men har under Soel og Regn udviklet sig paa *Parnasset*, hos *Muserne*, hvor *Apollo*s Kiør græssede; thi det er jo *Kiernen*, at den store Gaade, hvormed *Selv-Klogskaben* eller den speculative Philosophi piner os, og hvis Løsning giælder "Liv og Død", den fandt *Grækerne* løst i *Menneske-Begrebet*, og stræbde derfor at *menneskeliggjøre* baade *Guderne* og hele den umælende *Natur*, hvorved der vel ikke lykkedes dem mere end at væve og udbrede det *guldblommede Slør* over hele Tilværelsen, som vi, med al vor Beundring, maae kalde et *Blændværk*, men hvorved dog hele *Menneske-Naturen* afsløredes for *Aandens* Øie, og afmaledes lyslevende med de lifligste Farver, saa Ordet "Menneske" i hele sin høie og dybe Bemærkelse blev virkelig *Guld-Nøgelen* til hele den *Græske Anskuelse* af Liv og Død, af Himmel og Jord og af Skygge-Riget mellem Begge.

I *Norden* derimod, hvor intet fremspringende Øie spillede paa Naturens skønne Overflade, eller kunde fyldestgjøres selv af det klareste, mest blændende Skin, men hvor det dybtliggende Øie stirrede stivt paa det travle og daadfulde, men altid farefulde og stakkede *Menneske-Liv*, der blev dette Liv ikke Gaadens *Løsning*, men *Gaaden selv*, den *mørke Tale*, som kun *Udødelighed* kunde *forklare*, og derfor høre vi i *Vafthrudners-Maal*, at *Nordens* høieste Gaade var *Spørgsmaalet* om, hvad *Odin* hviskede til *Balder*, da han laae paa *Baalet*? Dette Spørgsmaal af *Odins* egen Mund brød nemlig *Vafthrudner*, den *Klogeste* af alle *Jetter*, forgæves sit *Hoved* med, til Hjernen sprængtes, og det var intet Under; thi hvad *Odin* kunde hviske til den *Døde*, saa han virkelig *hørde* det, det var, som *Jetten* bemærkede, ganske rigtig en Hemmelighed imellem *Bark* og *Træ*, mellem *Sjæl* og *Aand* i *Asgaard*, som ingen *Jette-Kløgt* for 281 slog til at udgrunde. Saasnart man imidlertid hører Svaret, som *Nordens Aand* fra Arildstid har lagt os paa Tungen, og som endnu findes i Folke-

Munde, med det gamle Ordsprog: "hvor Ingen falder, staaer heller Ingen op", da føler man strax, *hvori Hemmeligheden* stikker; thi det er aabenbar i *Troen* paa "det *Dødes Opstandelse*", forevarslet ved *Odins-Ringen*, som brændes med *Balder*, men vender tilbage med *Hermod* fra de *Dødes Rige*, og voxer saa hver niende Nat, med otte Ringe, til den mageløse *Guld-Kiæde*, som rækker fra *Tidens Fødsel* til den store *Gienfødsel* og *Fornylelse* paa hin Side *Ragnarok*.

Ragnaroks-Mythen er derfor ogsaa aabenbar Hoved-Sagen i *Vøluspa*, vort ældste og, i sit Slags, mageløse *Mythe-Kvad*, som jeg derfor maa stræbe at klare for Dem, i samme Grad, som det har klaret sig for mig, hvad vi altid maa nøies med, da Intet er urimeligere end at ville en soleklar *Umulighed*, og en Saadan er det, trods alle den *Tydske Philosophies* skarpsindige Indvendinger, at ville *forklare* Andre hvad der er *mørkt* eller dog saare *dunkelt* for os selv!

Først maa jeg nu henlede *Damernes* Opmærksomhed paa *Tegnene* eller *Varslerne* for *Ragnarok* eller "Gudernes Tus-Mørke", den mørke Dal, der maa giennemvandles til det *evige Lys*, og mellem disse Varsler kræver især *Eet* vor hele Opmærksomhed; thi naar vi høre, at ikke blot *Fenris-Ulvens* men alle *Baand* briste, ogsaa "*Blodets Baand*" mellem *Sydskende*, *Forældre* og *Børn*, da føle vi godt, at Opløsningen af Alt, hvad Menneske-Aanden har beundret og Menneske-Hjertet elsket, er nær for Haanden; thi i dette hemmelige Baand var det jo, vore *Kæmpe-Fædre* bar baade *Valhall* og hele deres *Anskuelse* af det *histo282riske Menneske-Liv*, som en seierrig Kamp, fra Slægt til Slægt, for *Udødelighed* og evigt Liv, saa, naar dette Baand brast, maatte Himlen falde ned og Fuglene med.

Dette er, desværre, kun blevet os alt for klart; thi i forrige Aarhundrede, som satte sin *Ære* i, saavidt muligt, at *løsrive* sig fra hele *Fortiden*, da var "*Blodets Baand*" aabenbar allevegne, selv i Norden, *bristefærdigt*, og brast det virkelig, da kan Ingen af os tvivle om, at der jo i hele *Hjertets Verden* blev en *Fimbul-Vinter*, som aldrig meer afløstes af nogen *Vaar*, og gjorde da en sørgelig Ende paa Menneske-Livet fra Slægt til Slægt. Brast nemlig *Hjerte-Baandet* mellem os og *Fortiden*, da brast det ogsaa mellem os og *Fremtiden*, saa *Minde* og *Haab* døde i hinandens Favn; thi naar en *Slægt*, som løsriver sig fra *Fædrene* og foragter dem, indbilder sig, at *dens Børn* ligefuldt skal ære og elske *sine* Forældre, da er det endnu større Daarskab end *Napoleons*, som tænkte, han kunde krænke og spotte *al Arve-Ret* til den *Franske Throne*, og dog gjøre den til et *Arve-Gods* for *sin* kiødelige *Søn*, Barne-Kongen af *Rom*!

Men er nu først *Hjertets Verden* blevet "tom og øde", da er *Aandens Verden* aabenbar ogsaa sin Undergang nær, saa naar *Folkvang* synker i Gruus, da raver *Valhall* og styrter en af *Dagene*, det saae vi ogsaa klarlig i *forrige* Aarhundrede, da *Folke-Livet* daglig meer uddøde, saa selv *Kæmpe-Visen*, som dets sidste Suk, hendøde paa *Læberne*; thi hvad man da endnu kaldte "*Aand*" var for det meste det *Helvedes Gienfærd* fra *Roms* Pontinske Moser, og, naar det var bedst, dog *kun Gienfærd* med *Skygge-Liv* og *Skygge-Værk* i *Næde-Skinnet* af den blege Maane. Naar nemlig *Hjertet* er *koldt* for sine *Nærmeste*, da er det *naturligviis iiskoldt* for det "*grønne Gudhjem*" langt borte, og for *Gynge-Broen*, som forbinder *denne* Verden med den *Anden*, altsaa for hele "*Billed-Sproget*", som *Jetterne* da stræbe at bemægtige sig og fordreie, saa de dumdrstig paastaae, at *Vind* betyder *ingenlunde Aand*, *Ild* betyder *ikke Kiærlighed*, eller *Vandet Forstanden*, men omvendt, *betyder* Aanden *kun Vind*, *Kiærligheden Ild* og *Forstanden Vand*, vist nok en Dumdristighed, der aldrig kan lykkes, da "*Billed-Sproget*" derved brister, som, i *Ragnaroks-Mythen*, *Bifrost-Broen* under *Muspels Sønner*, men derved er dog, een Gang for Alle, det *naturlige* Samkvem mellem *Aandens* og *Haandens Verden* afskaaret, og Menneske-Livet tilligemed *denne* Forbindelse berøvet hele sit højere Præg og sin himmelske Næring, saa en fortvivlet *Døds-Kamp* er dets eneste mulige Bedrift.

Denne i alle Maader *Heltemæssige Døds-Kamp* er det nu, som danner den store Midte i *Ragnaroks-Mythen*, hvor vi see *Odin*, *Thor*, *Tyr*, *Frey* og *Heimdals*, paa *Vigrids-Sletten* eller *Stor-Dødens* Valplads, i fortvivlede Tvekampe med *Fenris-Ulven*, *Midgaards-Ormen*, *Helved-Hunden*, *Surtur* og *Loke*, medens de utallige Hære, paa den ene Side af *Ænherier* og paa den Anden af *Jetter* og *Trolde*, i Bund og Grund ødelægge hverandre.

Har vi nu *Øie* for *Uhyrerne*, som dumdrstig kæmpe med *Guderne* og vinder den eneste Seier, der kan times dem, i *fælles* Undergang, da see vi let, det er den umættelige *Begiærlighed*, *Falskheden*, *Skamløsheden*, *Misundelsen* og den stolte *Selv-Klogskab*, der paa Liv og Død brydes med den verdenshistoriske *Livs-Anskuelse*, den tilsvarende *Daadfuldhed*, *Æres-Følelsen*, *Gavmildhed* og den ægte *Vidskab*, og da kiender vi kun alt for godt de *Uhyrer*, som altid har truet *Aandens* og *Hjertets Verden* med *Undergang*, og har nuomstunder opnaaet saa frygtelig en *Væxt*, at vi ingenlunde fristes til at bebreide de gamle *Kæmpe-Skjalde*, at *Farverne*, hvormed de skildrede den store *Døds-Kamp*, var for mørke! Snarere fristes vi vel til at nedsynke i *Mismod*, ved den sørgelige Tanke, at *Aandens* og *Hjertets Verden* netop i *Heimdals-Tiden*, naar *Lyset* fra alle Sider kaster *Glands* paa dem, og *Klang-Hornet* i de dybeste og klareste Toner udbreder deres Priis over *Øiets* og *Haandens Verden*, netop *da* skal kiendelig nærme sig deres Undergang; men netop af *denne* Sorg, ligesom af *Asa-Graaden* ved *Balders-Baalet*, kan og skal *Haabet* opstige, det *Nordiske Kæmpe-Haab* om *Fornylelsen*, hvorved det *guldtakte Gimle* afløser og langt meer end erstatter det *skjoldtakte Valhall*, mens den *gienfødte* Jord blomstrer endnu langt yndigere end den *Nyskabte*, og den *opstandne* Balder straalende endnu langt klarere end den *Nyfødte*; thi dybt kan og skal det *Nordiske*, især det *Danske Hjerte* føle, at en ubodelig *Undergang* af det *Høieste*, det *Dybeste* og det *Deiligste* vilde ikke

blot være *alt for sørgelig*, men maa være *umulig*, maa i *Grunden* være Blændværk og Øine-Forblindelse, skiøndt den paa *Over-Fladen* er baade *øiensynlig* og *haandgribelig*. Og er nu end *Kæmpe-Kraften* og *Livs-Følelsen*, hvormed vore Olde-Fædre og Olde-Mødre trodsede Død og Undergang, kiendelig svækkede, saa straalende paa den anden Side ogsaa *Lyset* nu med tusindfold Klarhed over den tilbagelagte Kæmpe-Bane, og viser os, hvor glimrende *Odins Guld-Kiæde*, udsprunget af *Ringene*, som gik uskadte gennem Ilden, slynger sig om alle Slægter, fra de Første til de Sidste, 285 fra *Balders-Fødsel* til hans *Opstandelse* fra de *Døde!* Ja, har vi kun aabne Øine for *Menneske-Livet* og Dets Løb gennem Tiderne, da aabner *Verdens-Historien* os nu et *Over-Blik*, som klarlig viser, at *Menneske-Aanden* har fra Slægt til Slægt aabenbaret en *seierrig* Kraft i *Døds-Kampen*, og *Menneske-Hjertet* følt en fyldestgiørende *Trøst* over *Døds-Lidelsen*, der ene lade sig forklare af et "evigt Menneske-Liv" og Giennemførelsen dertil ved et *Guddommeligt Forsyn*, som den kæmpende Aand og det længselsfulde Hjerte kan trygt forlade sig paa! Kun den verdenshistoriske *Vankundighed*, der vel i *Norden* er aldeles *unaturlig*, men tog dog, i den *Latinske Dødbider-Tid*, ogsaa i *Norden* frygtelig Overhaand, kun *den* er det, der saa sørgelig formørker vore Udsigter, at vore gamle Kæmpe-Fædres ved Siden ad dem synes straalende; thi det er, forholdsviis, kun ubetydeligt, hvad *Enkelt-Manden*, selv den største og ædleste Kæmpe, med det *frieste* Spillerum, af sin egen stakkede Erfaring kan lære om *Aandens* Kraft og *Hjertets* Trøst, og med os maatte det blive den sorte Armod, da vi vilde lære Alt af os selv, vi, som fødte os svage, viste os endnu svagere, og fandt desuden Tilværelsen saa indknebet og afstænget, at selv den Smule Kraft i Aanden, vi havde, fik neppe Lov til at yttre, end sige til at røre sig *frit*, saa vi af *Livets Virkninger* kunde oplyses om Dets *Kræfter*, og i de ædle Bestræbelsers endelige *Udfald* skimte *Forsynets* Haand, der styrer Kampen for det Høie og Dybe i et seierrigt Løb til et værdigt, til et glandsfuldt Maal! Kan vi derimod see ud over de *Aartusinder*, som ligge bag os, og see den for alle ædle Slægter fælles Kæmpe-Aands Helte-Bane gennem Tiderne, og see, hvilke Bjerge, der maatte flyttes, hvilke Have, der maatte aabne sig, hvilken utallig Skare af "ædle 286Sjæle", der maatte kæmpe og bløde og overvinde sig selv, for at *Fædrenes Aand* kunde forplantes til os, og paa den anden Side, hvor utallige ømme Hjerter, der maatte lide, briste og trøste sig, og hvilke, som det syndes, bundløse Taare-Strømme der maatte udtørres, for at Menneske-Øiet endnu kan smile mellem Grav-Høiene, see vi det, da bliver *Aande-Livets Almagt* og *Udødelighed* den *klareste* af alle vore Tanker, ligesom af vore *Fædres*, og det saameget mere, som vi let opdage, at de *Folkefærd* paa Jorden, der kæmpede for *Aandens* og *Hjertets* Verden, var kun som en Haandfuld mod de utallige Skarer af *Jetter* og *Trolde* og misundelige *Dværge*, der baade med List og Vold stræbde til sidste Spor at udslette det høiere, det aandfulde og hjertelige Menneske-Liv af Jorden. Ja, mine Herrer! naar vi i *Nordens Myther* see de *tolv Aser* staae ene mod en heel *Jette-Verden*, kun med den hemmelige Trøst, som *Askens Norner* med Urda-Vældet lod udstrømme, og som selv *Balders-Baalet* ei kunde udslukke, da udtrykker ogsaa dette en *verdenshistorisk Sandhed*; thi naar vi besinde os derpaa, da veed vi jo Alle, at *Ebræer*, *Græker* og *Nordboer* er de *tre* Smaa-Folk, der, paa *Aandens* og *Hjertets* Side, maatte holde en heel Verden Stangen, saa, *historisk talt*, er det de *tre Børs-Sønner*, som baade har bygget *Asgaard* af *Ymers* Øienbryn og forsvaret den til nu, mod alle *Jetter*, vistnok ikke uden kiendelig Hjelp fra det Høie, i *Christendommens* store Vidunder, men just derfor des vissere til en klar Aabenbaring af *Aandens Almagt* og *Menneske-Hjertets Udødelighed!*

Ebræeren vandrer nu iblandt os, som en *Odin*, der har mistet *begge* sine Øine, som en *blind Fortid*, aandelig død og magtesløs, og *Grækeren*, den altid halvtendte *Loder*, staaer for os, som en længe fængslet *Loke*, der vel har sprængt sine Baand, men veed ei at bruge sin *Frihed*, ja, som et *fortvivlet Øieblik*, der, med sin *Skiønhed* har mistet sit Liv; saa *Nordboen* maa reise sig som en *Hæner* til at arve begge sine Brødre, som en *oplyst Fremtid*, der veed at klare og tilegne sig al *Fortidens* Herlighed, det maa han, om der endnu længer skal føres et ægte Kæmpeliv paa Jorden og vindes flere Seire for Aanden og Hjertet heneden, men De veed, det *haaber* jeg ogsaa vil skee, haaber det, til Trods for alle *Spotte-Fugle*, fordi jeg i *Verdens-Historien* har seet, hvad *Nordens Kæmpe-Aand* formaaer, og føler i mit Bryst, at *Nordens Kæmpe-Æt* er til endnu!